

Rebeller och Resurser

- Hur tillgången till olika typer av naturresurser påverkar intensiteten av våld mot civila hos rebellgrupper i Sierra Leone och Nigeria

Av: Clara Andrén & Hanna Tuvelius

Handledare: Roxanna Sjöstedt

LUNDS
UNIVERSITET

Abstract

The purpose of this essay is to examine whether different types of natural resources, in this case diamonds and oil, have an impact on the intensity of violence of rebel groups and, if so, to what extent. We have made a comparative analysis based on two theories; *the resource curse* and *the rebels' resource curse*. We have examined RUF in Sierra Leone and MEND in Nigeria, and what connections they have to natural resources. We have in both cases found a connection between the type of natural resource and the methods and modus operandi of rebel groups. There is, for instance, a significant correlation between a high degree of *lootability* of a natural resource, in this case secondary diamonds, and the intensity of violence. However, more research is required in this field in order to draw any definite conclusions.

Keywords: *the resource curse, the rebels' resource curse, RUF, Sierra Leone, MEND, Nigeria, blood diamonds, oil, intensity of violence*

Inledning	3
Teori och tidigare forskning	4
<i>The resource curse</i>	4
<i>The rebels' resource curse</i>	5
Forskningsdesign och metod	6
Val av fall	6
<i>RUF i Sierra Leone</i>	6
<i>MEND i Nigeria</i>	7
Definitioner	7
Operationalisering av variabler	8
Material	8
Resultat	9
Sierra Leone (RUF)	9
<i>Diskussion</i>	14
Nigeria (MEND)	16
<i>Diskussion</i>	20
Komparativ analys	23
Slutsats	26
Referenser	28

Inledning

“It is . . . incredible that wherever prime raw material is discovered the locals die in misery, their sons become soldiers, and their daughters are turned into servants and whores.”

- Huber Sauper

(Courson 2011: 20)

I och med kalla krigets slut och upplösandet av det bipolära systemet och maktbalansen mellan Sovjetunionen och USA minskade även det ekonomiska stödet, som rebellgrupper runt om i världen erhållit från supermakterna. Syftet med det ekonomiska stödet var oftast att upprätthålla eller genomföra politiska handlingar som gynnade supermakterna. Denna utveckling bidrog till att rebellgrupper behövde hitta alternativa lösningar för att ersätta den utländska finansieringen och de började istället i större utsträckning använda smuggling och försäljning av naturresurser för att finansiera sina aktiviteter (Ross 2006: 269-270). Vi har sett hur mellanstatliga krig alltmer lämnats till historien och inomstatliga konflikter som involverar rebeller blivit allt vanligare. Denna förändring har bidragit till att allt fler civila faller offer för våldsamheterna och det är inte ovanligt att civila i flera fall är själva målet för attackerna. Inom litteraturen började det lyftas fram allt tydligare bevis på att det existerade en korrelation mellan vilka länder som genomled blodiga inbördeskrig och vilka som var rika på naturresurser. Trots att det till viss del är ett utforskat område, saknas ett fokus på vilken betydelse typen av naturresurs har i sammanhanget.

Vår uppsats kommer att utgå från forskningsfrågan; *Hur påverkar tillgången till olika typer av naturresurser intensiteten av våld mot civila hos rebellgrupper i Sierra Leone och Nigeria?* Syftet är att bidra till, och fylla ett tomrum i, forskningsområdet som berör naturresursers koppling till inomstatliga konflikter. Vi har valt att främst fokusera på naturresurserna diamanter och olja. Vi är medvetna om att även andra resurser spelar en viktig roll i ländernas resurspolitik och problematik. Trots detta har vi beslutat att endast utgå från diamanter och olja, då studien

riskerar att blir för bred och komplex om alla aspekter ska inkluderas. Således blir den beroende variabeln i uppsatsen *intensitet av våld* och den oberoende variabeln *tillgång till naturresurserna diamanter och olja*.

Teori och tidigare forskning

Inom tidigare forskning finns det flera fall där naturresurser nämns i samband med konflikter och rebellgruppers våldshandlingar. Men när det kommer till olika typer av naturresurser och dess påverkan på våldet finner vi att det inte finns någon speciellt utbredd forskning. Däremot nämns enskilda naturresursers påverkan i flera artiklar, men då mer som ett sidospår och deras påverkan jämförs inte med andra naturresurser. Exempelvis poängterar Iryna Marchuk i sin artikel att våldsnivån under inbördeskriget i Sierra Leone var högre i vissa områden och dit hörde de områden i landet som var rikast på diamanter (Marchuk 2009: 93).

The resource curse

Den teorigrund som vi huvudsakligen kommer att använda oss av är *the resource curse*, som är ett fenomen som bygger på att fattiga länder som saknar kapital och teknologi endast förlitar sig på en huvudsaklig naturresurs som exportvara. Vilket leder till att länderna således inte kan förbättra sina förutsättningar för handel, bli kvitt beroendet av naturresursen i fråga eller skapa ekonomisk tillväxt (Soysa 2013: 70-73). Vi anser att den är passande för vårt arbete då den kopplar naturresursöverflöd till demokratisk, ekonomisk och politisk förändring. Vi vill genom denna teori se huruvida diamanter kontra olja påverkar rebellgruppernas våldsanvändning i respektive land, och i vilken utsträckning. Begreppet *the resource curse* myntades av Richard M. Auty 1994 i samband med en förklaring till varför länder med ett naturresursöverflöd led av ett ekonomiskt bakslag i jämförelse med länder med naturresursbrist (Auty 1994: 11). Efter uppkomsten av *the resource curse* har forskningen inom ämnet främst fokuserat på tillgång till naturresurser i ett land och dess påverkan på landets välbefinnande. Dessutom ligger mycket fokus inom ämnesområdet på naturresursers relation till förekomsten av inomstatliga konflikter.

Vi kommer främst att använda oss av Colliers och Soysas forskning och deras definition av *the resource curse* (Soysa 2013: 64-81; Collier 2008: 38-52). Det vi anser saknas inom denna forskningsfår är ett försök att undersöka huruvida specifika naturresurser har olika påverkan på konflikters våldsintensitet, och i vårt fall, rebellers intensitet av våld.

The rebels' resource curse

För att kunna undersöka relationen och våldsamteterna mellan civilbefolkningen och väpnade rebellgrupper kommer vi att komplettera *the resource curse* med R. Sarkars och A. Sarkars teori, *the rebels' resource curse*. Denna är en adaptation av *the resource curse*, men riktar närmare in sig på att undersöka vad som sker på lokal nivå. Den fokuserar på att undersöka och analysera interaktionen mellan civilbefolkningen och väpnade rebellgrupper i områden där det finns ett överflöd av naturresurser. R. Sarkar och A. Sarkar hävdar att rebellgrupper möter en *resource curse* som liknar den som stater ställs inför. Istället för att resursöverflöd bidrar till ökat socialt engagemang och förbättrade relationer mellan civila grupperingar och rebellgrupper, förutspår teorin att överflödet leder till ökad isolering, exploatering och våldsamteterna emellan. Vidare förutspår teorin också att resursbrist däremot, kan leda till ökad social integration och sammanhållning mellan civila och rebeller (Sarkar & Sarkar 2017: 872-873). *The rebels' resource curse* tillskriver dock inte våldsamma eller icke-våldsamma attribut direkt till enskilda rekryter, utan anser att det är något som påverkas utifrån de prioriteringar och åtgärder som sker på organisatorisk nivå. Detta gäller både för rebellgruppernas handlingsmönster när det kommer till lokalt engagemang, men också när det handlar om konfliktorienterad involvering med staten. Teorin försöker hitta en kausal koppling mellan resursöverflöd och upprorsmakarnas försök att bygga upp ett stöd hos landets befolkning. Flera forskare inom konflikt- och rebellkrigsföringsstudier menar att folkligt stöd är en av de avgörande faktorerna för att parter inblandade i *irregular* krigföring ska kunna segra (Sarkar & Sarkar 2017: 874).

Med grunden i *the resource curse* och antagandet om att naturresursöverflöd ökar risken för konflikt, kommer vi att plocka bort mycket av det statsbaserade och istället enligt *the rebels'*

resource curse titta på naturresursers påverkan på rebeller, vilket således blir på en mer lokal nivå. Vi kommer att använda oss av R. Sarkars och A. Sarkars teori som ett verktyg för att isolera faktorer och egenskaper hos naturresurser som är avgörande för dess påverkan på våldsintensiteten hos rebellgrupper.

Forskningsdesign och metod

Vi kommer att undersöka och analysera materialet utifrån en deskriptiv komparativ metod, som genomförs med hjälp av två fallstudier, Sierra Leone och Nigeria. Vi har valt dessa länder på grund av att de har klart olika förutsättningar avseende de naturresurser som utvinns i respektive stat. Detta gör det möjligt att på ett tydligare sätt konstatera skillnader i den påverkan som naturresurserna har på våldsintensiteten i konflikterna. Vi har valt att inom staterna fokusera på specifika konflikter för att begränsa datan och för att lättare kunna undersöka sambanden och påverkan. I Sierra Leones fall handlar det om en redan avslutad konflikt, medan konflikten i Nigeria alltjämt pågår.

Val av fall

RUF i Sierra Leone

I Sierra Leone har vi fokuserat på inbördeskriget 1991-2002. Rebellgruppen som vi utgår från är *Revolutionary United Front* (RUF). Den huvudsakliga naturresurs som vi kommer att fokusera på i Sierra Leone är diamanter. I början av konflikten tog RUF över stora områden i landet där man utvann sekundära diamanter. Viktigt att ha i åtanke är att många av RUFs attacker skett i samarbete med *Armed Forces Revolutionary Council* (ARFC) och datan begränsas ibland till endast en av grupperna. Således finns det oliklydande rapporter om antalet döda orsakade av RUF kontra ARFC. Vi har dock valt att utgå från rapporter från *Uppsala Conflict Data Program* (UCDP).

MEND i Nigeria

Konflikten som kommer att jämföras i denna undersökning är den mellan den nigerianska regeringen och rebellgruppen *Movement for the Emancipation of the Niger Delta* (MEND). MEND blir således den rebellgrupp vi utgår från när det kommer till fallet Nigeria. Det är oklart när MEND bildades men eftersom man med säkerhet vet att MEND år 2006 hade inlett en väpnad konflikt med regeringen i Nigeria har vi det året som startpunkt för vårt arbete. Den naturresurs vi har valt att utgå från i Nigeria är olja, då Nigeria är bland afrikas största oljeexportörer (Cornucopia). Vi har konstaterat att MEND inte fått lika mycket utrymme i media som exempelvis Boko Haram, som också härjar i Nigeria, men har valt just MEND för att de har en tydlig koppling till olja.

Definitioner

Vi har definierat naturresurser som "[m]aterial av ämnen som mineraler, skogar, vatten och bördig jord, alltså material som förekommer i naturen och kan användas för ekonomisk vinst." (översättning från Webster's New World College Dictionary 2014). I fallstudierna kommer som framgår ovan naturresurserna diamanter och olja att vara i fokus, som Le Billon anser tillhör kategorin av de resurser som materiellt utvinns från naturen och inte de resurser som materiellt produceras i naturen av människor, genom exempelvis jordbruk (Le Billon 2013: 11).

När det kommer till graderingen av intensiteten av det våld som rebellgrupperna utövar, kommer den att mätas utifrån antalet döda och skadade, både när det kommer till fysiska och psykiska skador. Vi vill dock understryka att det finns ett stort mörkertal när det kommer till främst psykiskt våld och sexuellt våld. Våldsintensitet inkluderar även våldsamma attacker som riktar sig mot materiella mål, som exempelvis gruvområden och oljeledningar. Det vi kommer att inkludera som våldsamma attacker, är sprängningar och attacker där grupper med våld eller hot

om våld tilltvingar sig kontroll över anläggningar eller annan verksamhet som rör utvinning och hantering av naturresurser.

Vi kommer vid upprepade tillfällen tala om resursers *lootability*. Med graden av *lootability* hos en naturresurs menar vi hur lätt det är att utvinna, producera och transportera resursen. Ju högre grad av *lootability*, desto mer kostnads- och tidseffektivt är det att hantera resursen.

Operationalisering av variabler

För att kunna undersöka om tillgången till olika typer av naturresurser påverkar våldsintensiteten hos rebellgrupper, kommer vi att använda oss av databaser och rapporter för att kartlägga antalet civila som skadats eller dödats av de väpnade rebellgrupperna. Databasen UCDP kommer att användas för att kartlägga antalet döda, medan andra tillgängliga rapporter kommer att användas för att undersöka antalet skadade. Då även attacker mot materiella och kulturella föremål inkluderas i definitionen av våldsintensitet kommer artiklar och i huvudsak nyhetsartiklar användas för att lokalisera i vilka områden och med vilka medel som sådana attacker utförts.

För att undersöka på vilket sätt och i vilken utsträckning diamanter och olja påverkar våldsintensiteten hos rebellgrupper kommer vi att jämföra hur våldsintensiteten ser ut i de områden som är rika på dessa naturresurser, både där de utvinns och hanteras. De olika variablerna kommer att jämföras med hänsyn till när attackerna skedde och aktiviteten avseende naturresursen vid det tillfället för att få ett så pass tillförlitligt resultat som möjligt.

Material

De källor vi främst kommer att använda oss av är sekundärkällor, i form av vetenskapliga artiklar och nyhetsartiklar. Vi anser att det materialet kommer att vara tillräcklig för att täcka vår studie. Vi har kompletterat det materialet med information hämtat från databaser för att få en tydligare

bild av var våldsnivån var/är som högst inom respektive land, för att sedan förhoppningsvis finna en koppling till den geografiska platsen för utvinning eller produktion av naturresursen i fråga. Då majoriteten av källorna är sekundärkällor kommer vi konsekvent ställa oss kritiska till den information vi insamlar. Båda fallen ligger geografiskt och kulturellt avlägset, något som vi också tagit hänsyn till vid granskningen av materialet. Dessutom har flera av attackerna som rebellgrupperna genomfört negativt påverkat multinationella företag i västvärlden, framförallt i Europa och USA. Med sitt kontaktnät och sin ekonomiska makt kan man misstänka att dessa företag kan ha försökt, och ibland lyckats, att för sina egna syften påverka rapporteringen från oroshärdarna i Sierra Leone och Nigeria.

Resultat

Sierra Leone (RUF)

Inbördeskriget i Sierra Leone bröt ut 1991, genom att *Revolutionary United Front* (RUF) med Sankoh i spetsen startade en kampanj mot President Momoh. Detta gjorde RUF genom att ta över städer vid gränsen till Liberia. RUF hävdade att deras avsikt var att kämpa för skapandet av en afrikansk välfärdsstat och de förespråkade skapandet av en ny konstitution som skulle tillåta ett flerpartisystem. Det fanns redan ett utspritt missnöje i Sierra Leone över att västvärlden och grannliggande länder hade så pass stort inflytande i landet, något som RUF spelade på. RUF samarbetade under flera stadier av kriget med grannlandet Liberia och krigsherren Charles Taylor, som de sålde diamanter till i utbyte mot vapen och mat (Le Billon 2008: 353). RUF tog under de första åren av kriget över flera gruvor och diamantrika områden i landet. Diamanterna kom att användas som finansiering och under krigets gång karakteriseras RUFs krigsföring oftast av våldsamma attacker mot civila. För att framtvinga lojalitet mördade och våldtog RUFs soldater människor tills byborna svor lojalitet. Med tiden ansåg dock RUF att det var mer "effektivt" att istället hugga händer och fötter av barn (Marchuk 2009: 89; Olsson 2007: 271).

Tillgången till naturresurser och olika former av diamanter

Utvinnandet av diamanter delas oftast in i två kategorier, primära och sekundära diamanter. Tidigare studier menar att olika sorters diamanter påverkar konflikterna olika (Ross 2006: 278). Detta eftersom primära diamanter i huvudsak förekommer i underjordiska bergsformationer och oftast utvinns av stora företag, som inte sällan är multinationella. Den underjordiska gruvdriften är kostsamt och de behövs i flertalet fall en stor organisation med kapital för att driva den typen av verksamhet. Primära diamanter definieras även som *point resources*, vilket betyder att de är koncentrerade till mindre geografiska ytor och därmed är lättare att bevaka och skydda från rebellgrupper. Sekundära diamanter å andra sidan, vilket är de som i huvudsak utvinns i Sierra Leone, är lättare att både hitta och plundra, då de kan utvinnas med enklare verktyg som sikt och spade. De är även utspridda över ett större geografiskt område, vilket gör det lättare och mer gynnsamt för rebellgrupper att rikta in sig på den kategorin av diamanter (Lujala et al. 2005: 543-544). Forskare menar att den sekundära diamanten ökar förekomsten eller relativ frekvens av krig, särskilt i fattiga länder, och är associerade med institutionell kollaps. De underminerar statliga institutioner genom att göra beskattningen av diamanter extremt svår. Detta står i kontrast till de primära diamanterna som har en dämpande effekt på våld (Le Billon 2008: 350, 354).

Karta 1. Diamantutvinning i Sierra Leone (Karta: Google Maps, Data: Le Billon 2008: 362).

Karta 2. Antal dödade civila i ensidigt våld av RUF, 1991-2001 (Karta: Google Maps, Data: UCDP; RUF - Civilians).

Tidslinje

1991 gick RUF in i Sierra Leone från Liberia och attackerade gränsstäder, detta som en del av kampanjen mot president Momoh. Det är denna offensiva handling som leder till att inbördeskriget bryter ut i Sierra Leone. 1992 avsattes president Momoh i samband med en militärkupp ledd av kapten Strasser, vilket blir början på en långvarig och intensiv maktkamp, inte bara mot rebellgrupperna utan även inom landets regering och militär. Detta försvagade och splittrade statsmakten i Sierra Leone, något som kan ha påverkat regeringens motståndskraft och förmåga att hejda RUFs frammarsch. Samma år började RUF bruka våld mot civila och de blev kända för sina brutala amputationer, inte sällan på barn, något som ledde till att 120 000 människor flydde till grannlandet Guinea. RUF var under denna period mest aktiva i de sydöstra delarna av landet, vilket delvis förklaras av att de började sin offensiv från den liberianska gränsen. Under 1992-1993 medförde RUFs attacker på civila omkring 200 döda per år.

1994 tog RUF över stora delar av landets diamantrika områden. Uppemot 50 000 människor dödades i samband med RUFs framfart, flest soldater på ömse sidor, men även 1 390 civila dödades i ensidiga attacker utförda av RUF, och många fler skadades. Våldsintensiteten ökade under denna period, RUF tog över allt större områden och smugglade stora delar av landets produktion av sekundära diamanter till Liberia. De områden där det rapporterades flest civila dödsoffer och skadade var i regionerna Bo, Kono och Kenema (se karta 1 och 2). Bo har flera sekundära diamantruveområden, Kenema har landets näst största sekundära diamantruveområde och i Kono låg det största gruvområdet som RUF kontrollerade. Kenema och Kono var också bland de värst drabbade regionerna i inbördeskriget och speciellt utsatta när det kom till RUFs brutala attacker (Marchuk 2009: 90, 93; BBC 2017; CNN 2001). Majoriteten av de civila dödsoffren och de dödligaste attackerna förekom i områden nära diamantruveområden (Le Billon 2008: 362). Samma år började RUF även med offensiva framstötter mot huvudstaden Freetown. Hälften av landets 4,5 miljoner invånare hade vid det här laget omlokaliserats som ett resultat av stridigheterna och våldet.

Dock blev RUFs militära övertag inte långvarigt. 1995 motades de bort från Freetown och förlorade stora delar av de diamantgruveområden som de tidigare erövrade. 1995 blev det våldsammaste året när det kommer till ensidigt våld från RUF mot civila, med 1 645 civila dödsoffer. Detta skulle kunna förklaras med att det under det året också skedde flest konfrontationer mellan RUF och regeringen. Regeringen försökte även ta tillbaka makten över de diamantrika områdena i Bo, Kono och Kenema, vilka var RUFs primära källor för att finansiera sin verksamhet (BBC 2017; CNN 2001). Under 1996 sjönk våldsintensiteten mot civila drastiskt och antalet döda civila per år var nere på 160. Samma år skedde en militärkupp och Kabbah valdes till president. Senare samma år skrev Kabbah under ett fredsavtal med RUF. Fredsavtalet blev emellertid inte långvarigt och 1997 löstes det upp i och med att före detta regeringssoldater frisläppte 600 fångar från RUF, som sen kom att gripa makten i landet och bilda försvarsmaktsrådet AFRC. Kabbah flydde Sierra Leone och Major Koroma, som ledde AFRC, blev ledare för landet och uppmanade RUF att gå med i regeringen, vilket RUF dock inte accepterade.

1998 stormade ECOMOG, som var en nigeriansk ledd västafrikansk intervention, Freetown och drev ut RUF och AFRC. I och med detta upplöstes de sierraleonska regeringens väpnade styrkor. RUFs våldsintensitet ökade och de attackerade allt fler byar runt om i landet, vilket resulterade i 650 civila dödsoffer det året. FN agerade genom att skicka in fredsbevarare. Åren efter ökade våldet mellan regeringen och andra rebellgrupper, däribland AFRC, vilket ledde till att FN skickade in ett ökat antal fredsbevarare. År 2000 kidnappade RUF 500 fredsbevarare, men samtliga kom senare att släppas. I mars 2001 började FN-styrkor fredligt gå in i rebellkontrollerade territorium och avväpnandet av RUF påbörjades. 2002 förklarades kriget vara över (BBC 2017; CNN 2001; UCDP). FN hade då infört sanktioner mot försäljningen av sierraleonska diamanter och även de som sålts genom andra länder hade börjat kartläggas, något som försvårade RUFs handel med diamanter. Med restriktionerna, handelsförbudet och den internationella uppmärksamheten blev det allt tydligare att de våldsamma och illegala sätten RUF handlat med diamanter inte längre var gångbart för rebellgruppen. RUF försökte nu istället

hitta ett mer legalt sätt att utvinna diamanter på. Vid krigets slut hade Sankoh, som var ledare för RUF, goda chanser till stort inflytande i landet då hans militära styrkor var starka i jämförelse med regeringens. Han blev erbjuden posten som vice-president, men avböjde med motiveringen att hans mål var att ansvara för den del av regeringen som förvaltar Sierra Leones lönsamma diamantlicens (BBC 2017; CNN 2001; Collier 2008: 25).

RUFs struktur och metod

När RUF 1992 började ta över markområden försökte de efterlikna en militär struktur, men efter att de fick problem med finansiering och stöd från krigsherren Charles Taylor, övergick de till en mer guerillaliknande krigsföring. RUFs organisationsstruktur kan beskrivas som decentraliserad, eftersom kommunikationen mellan de olika grupperingarna inom RUF var klart begränsad. Detta gjorde att ledarna hade svårt att kontrollera alla sina befälhavare på lägre nivå, något som möjliggjorde för grupper som var mer intresserade av plundring och våld än att vinna över befolkningen att härja relativt fritt. RUF kom att prioritera våld framför andra övertalningsmetoder och istället för att försöka vinna folkets förtroende använde de, som tidigare nämnts, skrämstaktik för att tvinga befolkningen till underkastelse. RUF använde speciellt amputation av händer för att skrämja folk från att rösta eller för att straffa de som redan hade röstat (Marchuk 2009: 90; MSB 2013).

Diskussion

I och med att sekundära diamanter är så pass eftertraktade både inom den industriella marknaden och den globala smyckesmarknaden, erbjuder diamanterna en hyfsat enkel och stabil inkomstkälla för rebellgrupper. Inbördeskriget i Sierra Leone kan ses som ett resultat av en *resource curse*, där överflödet av diamanter lett till att konflikter i landet uppstått och sedan medverkat till att konflikterna blivit långvariga och relativt enkelt kunnat finansieras. Den ekonomiska vinningen RUF kunde göra genom att smugla sekundära diamanter till Liberia, där de sedan såldes, gjorde det möjligt för dem att kunna "köpa" sig säkerhet och skydd. Utifrån *the rebels' resource curse* kan RUFs våldsamma handlingar i diamantrika områden kopplas till att

den ekonomiska vinningen som gruppen kunde göra på diamanterna gör att rebellgrupper lägger mer fokus på sin militära kapacitet, något som teorin menar leder till att RUFs våldsamma tendenser mot civila ökar. Detta förklaras utifrån att de då inte behöver prioritera den sociala sidan för att få stöd från samhället, kan de istället använda sig av ekonomiska medel för att få människor att antingen gå med och stödja gruppen i utbyte mot mat eller ekonomisk ersättning, eller kan de med våldsamma medel tvinga fram lojalitet eller åtminstone passivitet (Sarkar & Sarkar 2017: 874).

Den ökade våldsintensiteten 1995 kan förklaras med att RUF blev allt mer desperata att hålla fast vid makten. I och med att RUFs militära fokus blev allt viktigare, försvann det lilla fokus som de tidigare hade haft på det sociala engagemanget gentemot lokalbefolkningen och de våldsamma tendenserna ökade genom en upptrappning av attacker mot civila byar (Sarkar & Sarkar 2017: 873).

Av den insamlade datan kan man utläsa att när RUF kontrollerade stora delar av landets diamantruveområden dog flest civila i de områdena av ensidigt våld från RUF. R. Sarkar och A. Sarkar menar att den ökade våldsintensiteten mot civilbefolkningen får sin förklaring genom resursöverflödet i dessa områden. Den stora mängden sekundära diamanterna skapade splittringar mellan rebellgrupper och civilsamhället. Den ekonomiska vinningen som exploatering av dessa områden innebar blev mer eftersträvningsvärd än att fokusera på det sociala engagemanget i områdena. Samtidigt var RUF, som vilken rebellgrupp som helst i utdragna asymmetriska inbördeskrig, beroende av folkligt stöd. Istället för att arbeta för folkligt stöd genom socialt engagemang, gjorde deras fokus på diamanter att de istället använde sig av våld och tortyrliknande metoder. I och med FN:s sanktioner och införandet av Kimberlyprocessen, blev smuglandet av diamanter inte längre lika ekonomiskt gynnsamt och det var även i den vevan som RUF började fokusera allt mer på en legal verksamhet. Något de kunde åstadkomma genom att acceptera ett fredsavtal med regeringen och ta kontrollen över departementet som ansvarade över diamanterna (Lujala et al. 2005: 544; Collier 2008:144).

Våldet mot civila blev därmed inte heller längre nödvändig eftersom RUF nu kunde utvinna diamanter utan några större hinder. RUF hade heller inget behov av folkligt stöd, eller snarare underkastelse, på samma sätt som när de opererade som en rebellgrupp.

Nigeria (MEND)

MEND blev allmänt kända i januari 2006, då de tog på sig ansvaret för att ha tillfångatagit fyra utländska oljearbetare i Nigeria (Hanson 2007). MEND har sitt ursprung i grupper av pojkar och unga män som politiker från nigerdeltat tidigare beväpnat och på så sätt skapat privata milisgrupper med syftet att rigga val. Efter en tids utnyttjande vände dessa unga män vapen mot regeringen och oljeföretagen, och organiserade sig till en militant rörelse under namnet *Movement for the Emancipation of the Niger Delta* (MEND) (Duffield 2010). MEND påstod sig strida för att landets massiva oljeinkomster till en större del skulle komma den fattiga nigerianska civilbefolkningen till godo. MEND är aktiva främst i nigerdeltat där en stor del av landets olja utvinns, både *onshore* och *offshore* och således är det många där som stödjer MENDs kamp och identifierar sig med dem. Däremot motsätter sig många MEND i det övriga landet och internationellt ses MEND ofta som en kriminell och upprorisk grupp (Sahlberg 2009). MEND har tillsammans med andra militanta grupper i nigerdeltat förorsakat allvarliga avbräck för Nigerias oljeexport och ekonomi. Nigerias oljeproduktion har sedan 2006 minskat med en tredjedel och landet är inte längre Afrikas främsta oljeproducent (Owolabi 2017; Sahlberg 2009; Duffield 2010).

Tillgången till naturresurser och olika former av oljeutvinning

Onshore- och *offshore*-olja utvinns i Nigeria och som man hör på namnet utvinns *onshore*-olja på land och *offshore*-olja ute på öppet hav. *Offshore*-oljan kräver mer stabilitet, komplicerad utrustning och personal som befinner sig på plattformen under längre perioder. Detta skiljer sig från *onshore*-utvinning som är mer lätthanterlig, men som inte genererar lika mycket olja och

blir således mindre lönsam i längden (Oilscams). Tillgängligheten av olja ökar dock när den är *onshore* eftersom det är lättare, billigare och går snabbare att få igång produktion.

Tidslinje

I november och december 2005 exploderade oljeledningar i Okirika och Andoni i Nigeria. Kort därefter, i januari 2006, attackerades Shell Petroleum Development Companys (SPDC) *offshore* oljefält och fyra arbetare kidnappades. Några dagar senare attackerades ännu en SPDC-anläggning. I samband med de senare dåden tog MEND på sig ansvaret för alla dessa attacker, och förtydligade sitt mål att “[...] totally destroy the capacity of the Nigerian government to export oil.” (Courson 2011: 30; Courson 2009: 18). I enlighet därmed fortsatte MEND med sina attacker mot oljeanläggningar och expanderade geografiskt från avlägsna oljeanläggningar till installationer i städerna. I april 2006 utlöste MEND en bomb i en militärbarack i Port Harcourt och en i ett bensintank-garage i Warri. Efter valet 2007 inleddes en dialog mellan MEND och regeringen där regeringen var mer tillmötesgående än de varit tidigare. Detta förhindrade dock inte MEND från att under 2008 attackera den SPDC anläggning som var den största *offshore*-plattformen i Nigeria (Courson 2011: 35; Courson 2009: 21-23).

Som svar på MENDs sabotage mot Nigerias infrastruktur utförde militären en omfattande attack, inkluderade bombningar utanför staden Warri där MEND-militanter misstänktes ha belägrat sig. Attacken var så omfattande att den nådde staden Oporaxa där en festival pågick. Flera civila festivalbesökare skadades, liksom kungens palats som ligger i närheten av staden. Regeringens attacker resulterade i att hundratals civila miste sina liv och av de överlevande var det många som var tvungna att överge sina hem och fly. De flesta som omkom var barn, kvinnor och äldre, då området inte endast var ett lägerområde för MEND-anhängare, utan även hem för många civila. Mellan 500 och 2 000 personer beräknas ha dödats vid militärens attack eller rapporterats saknade efter attacken (Courson 2011: 21, 36; Courson 2009: 23-24). Trots de fruktansvärda konsekvenserna av attacken ansåg regeringen att det var av stor vikt att fortsätta med liknande aktioner för att besegra och förgöra MEND och liknande militanta grupper, även om civila riskerade att falla offer (Courson 2011: 32; Courson 2009: 20). MEND trappade upp sitt våld

mot främst regeringen som svar på den omfattande militära attacken utanför staden Warri (Courson 2011: 21). Således iscensatte MEND tolv attacker inom loppet av tre månader mot Nigerias infrastruktur för olja. MEND fortsatte sedan kontinuerligt med attacker mot oljeindustrin. 2010 utförde de två attacker med två bomber vid vardera attack. En attack skedde mot regeringshuset i Nigeria där tre personer miste livet och sex skadades. Den andra attacken riktades mot en parad i huvudstaden där tolv civila dog och sjutton skadades. Våldet från MENDs sida innefattade inte bara attacker på land. De utförde även flertalet attacker mot oljeplattformar på haven och mot allmän havstrafik. Ett exempel är då MEND 2012 sköt ihjäl kaptenen och chefsingenjören på ett lastfartyg 180 km utanför Nigerias kust. Pirater som härjar utanför Nigerias kust identifierar sig ofta med MEND och utför dåd i deras namn, trots att piraternas syften inte alltid stämmer överens med MENDs. Sedan 2014 råder ett eldupphör mellan MEND och regeringen, men MEND anses fortfarande vara aktiva och står fast vid sina synpunkter angående Nigerias oljeindustri och inkomsternas fördelning (MarEx 2012; Amaize et al. 2010; BBC 2010; Amaize 2014).

MENDs struktur och metod

MEND är en mycket porös koalition av grupper eller så kallade celler med okänt antal ledare för dessa celler utspridda över regionen. Dessa ledare har sinsemellan ingen utvecklad metod för kommunikation eller något system för planering av gemensamma attacker. Celler kan vara omedvetna om en annans cells plan på en attack och planen kommer ofta inte till de andras kännedom förrän den är utförd (Courson 2011: 31). Terrängen i nigerdeltat är tät och svår. Den används av rebellerna som skydd och ger dem således en fördel gentemot regeringen (Hallmark 2017). I och med att MEND inte har någon tydlig ledare eller struktur blir gruppen mer svårfångad, tålig och effektiv i sin guerillakrigsföring. Den enda medlemmen som gjort officiella uttalanden för MEND är en talesperson som kallar sig Jomo Gbomo, och som endast uttrycker sig i pressmeddelanden (Courson 2011: 31; Courson 2009: 19). MENDs strategi är att utföra attacker som drar till sig uppmärksamhet från omvärlden. Exempel på vad som får omvärlden att vakna till är plötslig och kraftig ökning av oljepriser eller nedläggning av västerländska och/eller

internationella företag, alltså sådant som får internationella ekonomiska konsekvenser. Direkt våld och kidnappningar av västerlänningar och politiker blir också en alltmer vanlig metod för MEND. En del menar att MEND använder sina *grievances* som täckmantel för sin *greed*, och att de snarare har som syfte att stjäla oljan till sin egen vinning än att sprida välstånd bland befolkningen. Det finns dock inga otvetydiga bevis för att så är fallet (Courson 2009: 8, 19-20; Courson 2011: 32).

För MEND är det viktigt att ha stöd och sympati för sin kamp från civilbefolkningen. De hävdar att kampen är **mot** regeringen och **för** de civila. De vill sätta skräck i regeringen och visa att den inte kan skydda oljeföretag och dess personal som befinner sig i nigerdeltat. MEND har tydligt varnat oljeföretagen att om de inte lämnar nigerdeltat får de vara beredda på att dö. Problemet blir dock att det kanske inte är upp till arbetarna själva att bestämma om de ska vara kvar i området eller inte. Således finns risken att MEND kidnappar, eller i värsta fall mördar civila arbetare som inte rimligen kan stå till svars för oljebolagens eller regeringens agenda (Hallmark 2017).

Det har hävdats att västerländska företag, bland andra Shell, betalat militanta grupper, främst MEND, för att de inte ska vandalisera deras oljeanläggningar och oljeledningar utan istället hjälpa till att övervaka dem (Ritter 2006; Smith 2011). Trots detta har MEND utöver mutor/skyddspengar/utpressning använt sig av kidnappningar och hot om attacker för att finansiera sin verksamhet. Ett antagande är att Shells metod att betala militanta grupper gett grupperna ett intryck av att det finns mycket kapital att hämta, och att de därför ser kidnappningar, stulen olja och hot om attacker som ett mer effektivt sätt att inbringa pengar. Enligt en artikel i *The Guardian*, har Shell indirekt finansierat MEND och försett dem med utrustning såsom kamouflerade uniformer, snabba båtar, kalasjnikovs och mat. Ett vidare antagande är att MEND i så fall kanske använt sina våldsmetoder för att få ut än mer pengar från oljebolagen, och att de döljer sin verkliga girighetsagenda bakom en påstådd kamp för en rättvis fördelning av oljeinkomsterna. För att strypa finansieringen av MEND bör företag sluta ge

skyddspengar som en del av säkerhetsarrangemangen för sin oljeproduktion. För vissa företag är detta dock inte ett alternativ, eftersom det skulle kunna hota möjligheterna att överhuvudtaget utvinna olja ur nigerdeltat. Företagen riskerar nämligen att förlora större summor pengar om rebellerna skulle vandalisera deras oljeanläggningar än om företagen fortsätter med betalningarna till rebellerna (Smith 2011).

Diskussion

Olja är en strategisk råvara, och efterfrågan är konstant skyhögt. Olja är den nu mest grundläggande råvaran för energi för modern civilisation och industrialisering och det är kanske därför den har blivit så pass konfliktgenererande i tredje världen, med hänvisning till teorin *the resource curse*. Oljeförmögenheten i Nigeria har bidragit till att vissa etniska grupper fått framträdande roller i statsmakten, politisk instabilitet, korruption och valfusk (Courson 2009: 10). Forskare som utgår från *the resource curse* har identifierat att utvecklingsländer med en oljebaserad inkomst löper stor risk att hamna i väpnad konflikt (Courson 2009: 10; Collier & Hoeffler 1998, 2000; Ross 2004). Detta har till viss del visat sig vara sant när det kommer till situationen i Nigeria. Dock har MEND inte visat sig vara den huvudsakliga våldsanvändande aktören mot civila, även om de bidragit till det ökade våldet i landet. Enligt R. Sarkar och A. Sarkar kan anledningen till varför MEND inte brukar våld mot civila i samma utsträckning som mot regeringen och oljeföretagen, förklaras utifrån *the rebels' resource curse*. MEND är beroende av det folkliga stödet då deras tillgångar till naturresursen olja inte går att använda i samma utsträckning som mer lätthanterliga (*lootable*) resurser, såsom exempelvis sekundära diamanter. Samma sak gäller exempelvis gas och kol, som även de är mer svårhanterliga naturresurser (Sarkar & Sarkar 2017: 872; Klare 2009: 49-50).

I många fall handlar utövandet av våld snarare om att beskydda civilbefolkningen i nigerdeltat än ett *greed*-baserat agerande som konsekvens av oljan i området. MEND vill visa sin goda sida gentemot civilbefolkningen och att deras *grievances* riktas mot regeringen, som stått för den större delen av våldet mot civila. MEND har dock som framgått ovan inte en fläckfri resummé

vad avser våld mot civila. Det finns många exempel på kidnappningar, inte bara av lokala politiker, utan även av oljearbetare och barn, som måste betraktas som oskyldiga i konflikten. Trots att MENDs aktioner oftast inte innebär en direkt attack på den civila befolkningen får deras ageranden indirekta konsekvenser för de civila. Deras kanske mest ödesdigra attack var mot en oljeanläggning i Lagos, landets ekonomiska hjärta. Attacken fick stora konsekvenser för oljeindustrin och flera västerländska oljeföretag gick i konkurs. Även om de civila ännu inte hade fått ta särskilt stor del av oljerikedomarna, förbättrades inte de förutsättningarna genom attacken, utan snarare tvärtom. I en rapport av UNDP på mänsklig utveckling i nigerdeltat från 2006, visas en *poverty rate* på 74,8% och att lokalbefolkningen inte gynnats av oljeindustrin, vilket inkluderar möjligheten till arbete, på grund av att befolkningen anses sakna kompetens för att kunna konkurrera på en västerländskt dominerad marknad. Därav MENDs kamp för att vinna tillbaka dessa möjligheter och rättigheter till lokalbefolkningen. Således är MEND ett klassiskt exempel på *the resource curse*-teorin, som påtalar ett starkt samband mellan naturresursöverflöd och våldsamt konflikt i tredje-världen-länder (Courson 2011: 22).

Å ena sidan har oljan producerat rikedom till oljeföretag och den makthavande eliten, men å andra sidan har den resulterat i mänskligt lidande för lokalbefolkningen i nigerdeltat. Ända sedan man fann olja har människorna lidit av ett försämrat ekosystem och fattigdom (Courson 2009: 8). Under de första sex månaderna av 2008 hade Nigeria 418 "oljespill", med allvarliga konsekvenser för miljön och för de människor som bor i området. I många fall har människor fått fly sina hem utan någon som helst kompensation eller hjälp från regeringen (Courson 2009: 9). Oljespillen riskerar att öka i samband med att olja stjäls. För att kunna stjäla olja krävs nämligen ofta aggressiva metoder, såsom sprängning av oljeledningar. Den stulna oljan används för att finansiera MEND och konsekvenserna blir allvarliga. Människor som bor i närheten av dessa oljeledningar riskerar att omkomma eller skadas i samband med explosioner då ledningarna sprängs (Ritter 2017). På så vis utövar MEND våld mot civila. Även om de inte ses som den direkta måltavlan, är det de civila som tar mest stryk.

Karta 3. MEND-attacker
(Karta: Google Maps,
Data: Recorded Future)

Karta 4.
Olja i Nigeria (Karta:
Google Maps, Data: Allen
Diesels [hämtad 14
december 2017])

Det råder ingen tvekan om att MEND har en stark koppling till olja. Men huruvida den påverkar den militanta gruppen att vara mer eller mindre våldsam är fortfarande en aning oklart. Det finns dock starka bevis för att attackerna som utförs sker på områden där olja utvinns, ofta vid nigerdeltat (se kartor 3 och 4). Att sambandet mellan förekomsten av olja och utövandet av våld skulle vara en slump bör dock bedömas som ytterst osannolikt. Om MEND vill påverka landets oljepolitik och rikta sin udd mot oljeindustrin är det givetvis naturligt att agera och utöva våld där oljan och oljeinstallationerna finns.

Komparativ analys

Gemensamt för Sierra Leone och Nigeria är att båda länder är rika på naturresurser och de har båda, som fallstudierna visat, upplevt inbördeskrig med inblandning av rebellgrupper. Trots att både Sierra Leone och Nigeria har ett överflöd på naturresurser skiljer sig rebellernas tillgång till dem åt i respektive land. De har även båda en stark koppling till respektive resurs, men den kopplingen ser olika ut. En slutsats som kan dras av fallstudierna är att det inom naturresurser finns underkategorier, som exempelvis när det kommer till diamanter och skillnaden mellan primära och sekundära diamanter påverkan på konflikt, som måste tas hänsyn till. Man kan således inte generalisera en typ av naturresurs då det finns många aspekter av dessa som påverkar resursens *lootability* och huruvida förutsättningarna för utvinning är gynnsamma. En slutsats som man däremot kan dra är att diamanter i större utsträckning än olja leder till ökad våldsintensitet hos rebellgrupper.

Svårighetsgraden av utvinningen spelar stor roll för huruvida rebeller kommer att kunna använda resursen i fråga och i vilken utsträckning. RUF och MEND har olika förutsättningar när det kommer till vad de kan använda naturresurserna till. RUF hade under sin konflikt, till skillnad från MEND, en större och mer omfattande kontroll över de resursrika områdena, som tillät RUF att mer ostört kunna utvinna och transportera diamanter. Utvinning av sekundära diamanter är

som tidigare nämnt relativt enkel, vilket gör dem än mer eftersträvansvärda för rebeller. Olja är svårare att utvinna och kräver oftast inblandning av stora företag med stort kapital, något MEND inte har direkt tillgång till. Dessutom är värdet på diamanter per volymenhet mångfalt högre än olja.

RUF kunde direkt finansieras genom diamanthandel och smuggling. MEND, som inte har möjlighet att transportera stora mängder olja, använde sig istället av utpressningsmetoder gentemot oljebolagen för att få pengar att finansiera sin verksamhet. Naturresursen olja är således även den en bidragande faktor till finansiering, trots att den används som ett hot snarare än en handelsvara.

Genom att granska fallen och kartorna 1 och 2 respektive 3 och 4, kan man utläsa att RUF, som hade tillgång till naturresurser med bättre *lootability*, tenderade att vara mer våldsamma mot civilbefolkningen. Och att MEND, som har tillgång till naturresurser med sämre *lootability*, tendera att rikta sitt våld mot landets infrastruktur snarare än mot civilbefolkningen. Enligt *the rebels' resource curse* kan denna skillnad förklaras med att smuggling och utvinningen av sekundära diamanter gav RUF tillräckligt mycket ekonomiska medel att de inte behövde oroa sig för huruvida de hade folkligt stöd eller inte. De ansåg att de ekonomiska tillgångarna kunde köpa den säkerhet och den militära styrka de behövde för att föra sin kamp. För att upprätthålla en rebellverksamhet som bygger på ekonomisk vinning krävs det att de ekonomiska incitamenten fortsätter att flöda in. Utvinningen av diamanter krävde mänsklig arbetskraft och för att få ihop tillräckligt med arbetskraft, som dessutom skulle vara lydiga redskap för RUF, använde de sig av tvångsarbete, där fångarna utsattes för grova kränkningar av mänskliga rättigheter. Våld och tvång blev därmed RUFs metod för att finansiera sin verksamhet, vilket i sin tur bevisar att sorten naturresurs (i detta fall diamanter) har inverkan på rebellgruppens våldsintensitet. För MEND hade en liknande taktik inte varit gynnsam, eftersom olja inte har lika hög grad av *lootability* och det hade krävt mer avancerad utrustning som rebellerna inte hade tillgång till. För att dra nytta av resursen i fråga blev därför utpressning (hot om förstörelse av naturresurser) och

kidnappningar mer effektivt och lönsamt. Däremot går det inte att säga att MENDs upptrappning av våld mot regeringen och oljeföretagen inte påverkade civilbefolkningen indirekt på ett negativt sätt. Man bör därför inkludera konsekvenserna av MENDs oljeplundringar och -sprängningar i våldsmätningen mot civila. Som tidigare nämnts ökar oljespillet i samband med plundringar och sprängningar och miljögifter rinner ut i marken och vattnet, vilket leder till skador på ekosystemen och odrickbart vatten. Hade RUF använt sig av liknande metoder som MEND misstänker vi att det inte haft lika stor framgång. Förstörelse av diamantutvinning har inte någon signifikant inverkan på landets miljö och bobara yta. MEND utsatte indirekt människor för tvångsförflyttningar och allvarliga sjukdomar när de orsakade dessa oljespill och sprängningar, något som bör ses som våld mot civila.

Enligt de teorier vi använt på fallen i Sierra Leone och Nigeria kan vi se att det finns en koppling mellan typ av naturresurs och konflikt. Genom att titta på karta 1 och 2, respektive 3 och 4, kan man tydligt se att våldet sker där naturresurserna utvinns, produceras eller transporteras. För att få en mer omfattande bild huruvida olika typer av naturresurser påverkar våldet i konflikter, behövs dock en mer utförlig kartläggning för vilka fler faktorer (ekonomiska, politiska etc.) hos en naturresurs som är avgörande för påverkan på våldsintensiteten hos rebellgrupper. Det krävs att man testat och undersöker sambanden mer utförligt och utspritt än vad som varit möjligt i denna uppsats. Man skulle behöva undersöka ett större omfång av olika typer av naturresurser och dess underkategorier, för att bättre kunna fastställa hur graden av *lootability* hos naturresurser påverkar våldsintensiteten. Teorierna om *the resource curse* och *the rebels' resource curse* kan appliceras på andra fall och andra naturresurser, men man kan givetvis inte ta några samband för givna i ett enskilt fall. Även om man kan räkna med att en högre *lootability* ökar sannolikheten för en våldsammare konflikt, är det något som behöver beläggas ytterligare genom mer omfattande studier.

Givetvis finns det andra faktorer som påverkar rebellgruppers våldsintensitet, som vi i denna uppsats inte valt att fokusera på. Kulturella och etniska skillnader inom landet orsakar spänningar

mellan folkgrupper och kan leda till att rebellgrupper bildas. Splittring kan även påverka rebellgruppernas våldsintensitet och mot vilka civila grupper våldet riktar sig. Korruption, som är mycket vanligt i västafrika, bidrar också till splittring, missnöje och osämja. Collier kopplar dock, som tidigare nämnts, en del av dessa faktorer till konsekvenser av *the resource curse*. Exempelvis menar han att korruption kan uppkomma när ett land har god tillgång till naturresurser men inte kan fördela dess inkomst jämnt över landet. Således kan man säga att *the resource curse* eller *the rebels' resource curse* kan vara både direkta och indirekta faktorer till korruption och konflikt.

Slutsats

Med återkoppling till Huber Sauper-citatet i början av uppsatsen, kan vi konstatera att civila är de som drabbas värst när det kommer till rebellers utnyttjande av naturresurser, oavsett om våldet riktas direkt mot de civila eller inte. I Sierra Leone dog det dock fler civila av rebellrelaterat våld än vad det gjorde i Nigeria. När man jämför fallen och tittar på naturresursernas påverkan på våldet, ser man att oljan i MENDs fall ledde till att våldet från rebellgrupperna riktades mot regeringen och infrastrukturen, medan det i RUFs fall varit mer riktat direkt mot civila. Då oljeinfrastrukturen och landets ekonomi har drabbats hårt i Nigeria, har våld mot civila hamnat i skuggan av regeringarnas försök att minimera de multinationella företagens förluster. Mer fokus har lagts på landets ekonomi än på att skydda civilbefolkningen. När rebellgrupper har naturresurser med låg *lootability* och riktar sitt våld mot infrastrukturen glöms civilbefolkningen som potentiella offer bort, samtidigt som de som ett resultat av rebellernas handlingar får utstå våld och hot från både regeringen, oljebolagen och rebellgrupperna.

Civilbefolkningen i Sierra Leone och Nigeria hamnar i två olika sitsar. Trots att de båda utsätts för våld är det under olika omständigheter. I Sierra Leone är de måltavlan för rebellerna, medan de i Nigeria hamnar i korselden i konflikten mellan MEND, regeringen och oljeföretagen.

MEND strävar mot att de civila ska få det bättre, men i själva verket får de utstå ett ökat indirekt våld.

På frågan hur tillgången till olika typer av naturresurser påverkar intensiteten av våld mot civila hos rebellgrupper i Sierra Leone och Nigeria, har vi kommit fram till att typen naturresurs har en tydlig inverkan på våldsintensiteten. Ju högre *lootability* en naturresurs har, desto högre blir våldsintensiteten hos rebellgrupperna. Den slutsats som vi kan dra från den komparativa analysen är att den ekonomiska vinningen som man kan utvinna från en naturresurs har störst betydelse för huruvida rebellgrupperna kommer att använda den. Graden av *lootability* hos en naturresurs går dock i vissa fall att reglera genom att minska vinsten som rebellgrupper kan få ut från resurserna. Detta genom restriktioner eller sanktioner mot försäljningsmarknaden. Vi anser därför att fokus, när det kommer till konflikthindrande insatser, bör ligga på att försöka begränsa den möjliga illegala ekonomiska vinningen av naturresurser. Kimberlyprocessen är ett exempel på en sådan restriktion. Trots att Kimberlyprocessen inte är heltäckande och inte löser de underliggande problemen med exploateringen av naturresurser, är det ett steg i rätt riktning och det skulle behövas fler liknande processer inom respektive fält och marknad för alla typer av naturresurser.

Referenser

Böcker

Collier, Paul. 2008. *The Bottom Billion: Why the Poorest Countries are Failing and What Can Be Done About It*. Oxford: Oxford University Press.

Luft, Gal & Anne Korin, (red.) 2009. *Energy Security Challenges for the 21st Century*. Santa Barbara: ABC-CLIO.

Le Billon, Philippe. 2013. *Wars of Plunder: Conflicts, Profits and the Politics of Resources*. New York : Oxford University Press.

Matthew, Richard A. & Rita Floyd. (red.) 2013. *Environmental Security*. London: Routledge

Kapitel ur böcker

Collier, Paul and Anke Hoeffler. 1998. "On Economic Causes of Wars," i M. Berdal and D. M Malone (eds.), *Greed and Grievance: Economic Agenda in Civil Wars*. Boulder: Lynne, Rienner.

Klare, Michael T. 2009. "There Will Be Blood: Political Violence, Regional Warfare, and the Risk of Great-Power Conflict over Contested Energy Sources" i Luft, Gal & Anne Korin, (red.) 2009. *Energy Security Challenges for the 21st Century*. Santa Barbara: ABC-CLIO.

Soysa, Indra de. 2013. "Environmental security and the resource curse" i Matthew, Richard A. & Rita Floyd, (red.) 2013. *Environmental Security*. London: Routledge

Artiklar

Nyhetsartiklar

Amaize, Emma., Dayo Benson, Okey Ndiribe, Simon Ebegbulem, Emma Arubi, Jimitota Onoyume & Festus Ahon 2010. "Bomb blasts rock Warri amnesty talks" i *Vanguard Media Limited*.

Amaize, Emma. 2014. "MEND declares ceasefire in N-Delta" i *Vanguard Media Limited*.

BBC 2017. "Sierra Leone profile - Timeline" i *British Broadcasting Corporation News*.

BBC 2010. "Nigeria independence celebrations marred by blasts" i *British Broadcasting Corporation News*.

CNN 2001. "Blood diamonds: Timeline of conflict" i *Cable News Network*.

Duffield, Caroline. 2010. "Who are Nigeria's Mend oil militants?" i *British Broadcasting Corporation News*.

Hallmark, Terry. 2017. "Oil And Violence In The Niger Delta Isn't Talked About Much, But It Has A Global Impact" i *Forbes Magazine*.

MarEx. 2012. "2 Killed Onboard Cargo Ship During Pirate Attack Off Nigeria" i *The Maritime Executive*.

Owolabi, Tife. 2017. "New militant group threatens Niger Delta oil war - in Latin" i *Reuters*

Ritter, Anna. 2006. "Oljekriget" i *Fokus*

Sahlberg, Anja. 2009. "Strid mot oljebolag trappas upp i Nigeria" i *Sveriges Radio*.

Smith, David. 2011. "Shell accused of fuelling violence in Nigeria by paying rival militant gangs" i *The Guardian*.

Vetenskapliga artiklar och rapporter

Collier, Paul & Anke Hoeffler. 2000. "Greed and Grievance in Civil War" i *World Bank Policy Research Working Paper*, No. 2355.

Courson, Elias. 2011. "MEND: Political Marginalization, Repression, and Petro-Insurgency in the Niger Delta" i *African Security*.

Hanson, Stephanie. 2007. "MEND: The Niger Delta's Umbrella Militant Group" i *Council on Foreign Relations (Council Special Report: Nigeria - Elections and Continuing Challenges)*.

Le Billon, Philippe. 2008 "Diamond Wars? Conflict Diamonds and Geographies of Resource Wars" i *Annals of the Association of American Geographers*, Vol. 98, Nr. 2.

Lujala, Päivi., Nils Petter Gleditsch & Elisabeth Gilmore. 2005. "A Diamond Curse? Civil and a Lootable Resource" i *Journal of Conflict Resolution*, Vol. 49, Nr. 4.

Marchuk, Iryna. 2009. "Confronting Blood Diamonds in Sierra Leone: The Trial of Charles Taylor" i *Yale Journal of International Affairs*, Vol. 4, Nr. 2.

MSB. 2013. Fördjupning Sierra Leone. Producerad av Institutionen för freds- och konfliktforskning i Uppsala för *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap*.

Olsson, Ola. 2007. "Conflict Diamonds" i *Journal of Development Economics*, Vol. 82, Nr. 2.

Ross, Michael. 2006. "A Closer Look At Oil, Diamonds, And Civil War" i *Annual Review of Political Science*. 2006.

Sarkar, Radha & Amar Sarkar. 2017. "The Rebels' Resource Curse: A Theory of Insurgent–Civilian Dynamics" i *Studies in Conflict & Terrorism*, Vol. 40, Nr. 10.

Data och statistik

UCDP. *RUF - Civilians*. Uppsala: Uppsala universitet. <http://ucdp.uu.se/#/onesided/1038>, [hämtad 2017-12-11].

Hemsidor

Cornucopia 2014. "Världens 20 största oljeproducenter enligt BP och EIA". <http://cornucopia.cornubot.se/2014/07/varldens-20-storsta-oljeproducenter.html>, [hämtad 2017-12-19]. (Blogg).

Oilscams. "Onshore vs Offshore oil drilling" <http://www.oilscams.org/images/micrographics/OffshoreOnshoreOil.png>, [hämtad 2017-12-18].

Webster's New World College Dictionary 2014. Natural resources. [Elektronisk] I Webster's New World College Dictionary.